

17.07.08

39b (בזמן) → 40b (תן לו תהלה)

1. בָּרַכּוּ ה' מְלֹאכֵינוּ גְבֵרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ: בָּרַכּוּ ה' כִּל צְבָאֵינוּ מְשָׁרְתֵינוּ עֲשֵׂי רְצוֹנוֹ: בָּרַכּוּ ה' כִּל מַעֲשָׂיו בְּכֹל מְקוֹמוֹת מְמַשְׁלָתוֹ בְּרַכִּי נַפְשֵׁי אֶת ה': תהלים קג, כ-כב
2. שִׁיר הַמַּעֲלֹת הֵנָּה בָּרַכּוּ אֶת ה' כִּל עַבְדֵי ה' הַעֲמִידִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת: שְׂאוּ יְדָכֶם קִדְשׁ וּבְרַכּוּ אֶת ה': **בְּרַכּוּ ה' מִצִּיּוֹן עֲשֵׂה שְׁמִיךְ וְאַרְצֵךְ:** תהלים קלד, א-ג
3. בְּרוּךְ ה' מִצִּיּוֹן שְׁכֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּ יְהוָה: תהלים קלה, כא
4. אִם עֲוִינֵנו עֲנוּ בְּנוֹ ה' עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמִיךְ כִּי רַבּוּ מְשׁוּבְתֵינוּ לְךָ חֲטָאֵנוּ: מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעַת צָרָה לְמָה תִּהְיֶה לָּמָּה תִּהְיֶה כְּאִישׁ נִדְהָם כְּגִבּוֹר לֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ וְאַתָּה בְּקִרְבָּנוּ ה' וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אֵל תִּנְחַנְחֵנוּ: יְדִמִּיחוּ יָדָיו, ז-ט
5. הֵנָּה כִּי כֵן יְבָרַךְ גְּבֵר יְרָא ה': יְבָרַךְ ה' מִצִּיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כִּל יְמֵי חַיָּיָךְ: וְרָאָה בְּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל: תהלים קכח, ד-ו
6. וַיִּקַּם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עַל רִגְלָיו וַיֹּאמֶר **שְׁמַעוּנִי אֲחִי וְעַמִּי אֲנִי עִם לִבֵּי לְבָנוֹת בֵּית מְנוּחָה לְאַרְוֹן בְּרִית ה' וְלִהְדָם רִגְלֵי אֱלֹהֵינוּ וְהַכִּינוֹתִי לְבָנוֹת:** דה"א כח, ב
7. וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם... קוֹמוּ בְּרַכּוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ וּמְרוֹמְךָ **עַל כֹּל בְּרַכָּה וְתִהְיֶה לָּהּ:** נחמיה ט, ה

I Community response to ברכת כהנים

a Texts:

- On regular days – v. 1
- On מוסף שבת – v. 2 (end of v. 2 – פסוק ג' – **not said**; substituted with v. 3 – to conclude with blessings to ה')
- On מנחה של תענית – v. 4
- On נעילה דיוה"כ – v. 5

b Point of response

- ברכה – ר' יוסף – between (after) each ברכה
- ברכה – ר' ששת – when ה's Name is mentioned (2nd word in each ברכה)

c frequency of response (מחלוקת אמוראים – unspecified as to position)

- one verse for each ברכה
- all three verses of response for each ברכה

d location of recitation

- במקדש – ר' חייא בר אבא – making such a response בגבולין is an error (i.e. only במקדש)
- even in the מקדש it is a mistake
 - Rationale:* how can a slave hear his Master praise him and not listen?
- making such a response is appropriate even במדינה
 - Rationale:* how can a slave hear that his Master is blessing him and not respond?
- Ruling:* אבהו ר' used to say them – but when he saw that אבא ר' of עכו didn't say them – he no longer said them
- Tangent about אבהו ר' and ד' אבא דמן עכו ר':* the former thought himself to be the epitome of humility until he saw the behavior of the latter – who allowed his אמוראי to misrepresent his words and didn't care
 - Stories of humility of אבהו ר'.*
 - His wife and the תורגמן's wife:* the latter told the former that her husband was the "real" master – he said nothing, noting that in any case, ה' is praised between the effort of the two of them
 - ראש ישיבה אבהו ר' was named אבא ר' אבא ר' had many debts, deferred to him
 - With הלכה ר' חייא בר אבא ר' taught אגדה ר' אבהו, אגדה ר' taught אגדה ר' אבהו, while חייא בר אבא ר' taught הלכה ר' a small crowd, causing him to become despondent. He comforted him, but to no avail

e *Tangent:* response of מודים to צבור – several versions, which ר' פפא suggested we combine and recite → מודים דרבנןf *Observation:* a person ought to always have fear of the community; proofs:

- שכינה face the community, with their backs to the שכינה (as it were)
- v. 6 – king wanted to have the people abide him as a friend, due to his fear of the people
- ordinance (1 of 9 made by ר' יוחנן) that כהנים may not wear shoes when they ascend the דוכן
 - assumption:* due to the dirt on them
 - rejection:* reason is a concern that a strap will break off, he'll attend to it and not to ברכת כהנים
 - consequence:* people will think him to be a גרושה בן

II Analysis of 1st clause in משנה – in מקדש the ברכות are said as one (not three)

- Reason:* אמן isn't said in מקדש as per v. 7 – each ברכה is said as ...ועד העולם ועד העולם
- And:* end of v. 7 alludes to response of people – בשכמל"ו (for each ברכה – an appropriate תהלה)